

Vergaderjaar 2019–2020

35 210 VI

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2019 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

C

NADER VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIES JUSTITIE EN VEILIGHEID¹ EN VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL/JBZ-RAAD²

Vastgesteld 3 december 2019

De memorie van antwoord heeft de commissies aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

Inleiding

De leden van de **PVV**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de memorie van antwoord. Zij hebben daarover nog de volgende vervolgvragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De beantwoording van vraag 2 luidt als volgt:

«Het niet langer mogen toerekenen van de kosten van eigen vastgoed aan ODA (de kosten van huur locaties mogen wel worden toegerekend) heeft geen gevolgen voor de bestaande vastgoedportefeuille van het COA. Bij voorjaarsnota zijn de effecten van deze wijziging voor de begroting van JenV voorzien van dekking.»

¹ Samenstelling **Justitie en Veiligheid**:

Backer (D66), De Boer (GL) (*voorzitter*), Van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Nooren (PvdA), Rombouts (CDA), Bikker (CU), Baay-Timmerman (50PLUS), Adriaansens (VVD), arbouw (VVD), Bezaan (PVV), De Blécourt-Wouterse (VVD), Cliteur (FVD), Dittrich (D66), Doornhof (D66), Gerbrandy (OSF), Janssen (SP), Karimi (GL), Meijer (VVD), Nicolai (PvdD), Otten (Fractie-Otten) (*ondervoorzitter*), Van Pareren (FVD), Recourt (PvdA), Rietkerk (CDA), Veldhoen (GL), Van Wely (FVD)

² Samenstelling **Immigratie en Asiel/JBZ-Raad**:

Kox (SP), Faber-van de Klashorst (PVV) (*voorzitter*), De Boer (GL), Van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Jorritsma-Lebbink (VVD), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), Stienen (D66), Teunissen (PvdD), Van Rooijen (50PLUS), Adriaansens (VVD), De Blécourt-Wouterse (VVD), Van der Burg (VVD), Cliteur (FVD), Doornhof (CDA), Gerbrandy (OSF), Huizinga-Heringa (CU), Karimi (GL), Van der Linden (FVD), Nanninga (FVD) (*ondervoorzitter*), Van Pareren (FVD), Veldhoen (GL), Vos (PvdA), De Vries (Fractie-Otten)

Met de eerdere vraag om aan te geven wat de consequenties zijn van het niet langer toerekenen van de vastgoedkosten voor de J&V-begroting doelden de leden van de PVV-fractie niet zozeer op de gevolgen voor de vastgoedportefeuille, maar op de consequenties voor de J&V-begroting. Derhalve vragen deze leden of er bijvoorbeeld andere prioriteiten zijn gesteld in het J&V-domein om in deze dekking te kunnen voorzien vanuit de J&V-begroting.

In de beantwoording van vraag 3 is gesteld: «*Hieronder is een overzicht van de COA investeringen in nieuwe locaties of te renoveren locaties waarover op dit moment een beslissing is genomen*».

Naar aanleiding van deze beantwoording hebben de leden van de PVV-fractie de volgende vervolgvragen:

- Kan de regering aangeven welke van deze investeringen al zijn aanbesteed of in uitvoering zijn?
- Kan de regering specifiek per nieuwe of te renoveren locatie aangeven hoe concreet wordt omgegaan met de beperkingen vanwege stikstofuitstoot en PFAS? Kan de regering uitsluiten dat deze asielopvangprojecten voorrang krijgen ten opzichte van andere projecten of bedrijven bij de verdeling van de zeer schaarse stikstofruimte en/of omgang met PFAS-grond?

Uit inventarisaties van omgevingsdiensten is gebleken dat veel bedrijven en instellingen, ook bij niet-industriële of agrarische activiteiten zoals bijvoorbeeld ziekenhuizen, niet beschikken over een benodigde Natuurbeschermingswetvergunning.³

- Kan de regering aangeven of alle asielopvanglocaties in Nederland (zowel COA-vastgoed als gehuurd), indien noodzakelijk, wél beschikken over een Natuurbeschermingswetvergunning? Kan de regering concreet aangeven in hoeverre hierop controles zijn uitgevoerd en worden uitgevoerd? Kan de regering tevens aangeven of, indien een asielopvanglocatie niet over een benodigde Wnb/Nb-wetvergunning beschikt, hierop strikt zal worden gehandhaafd?
- Kan de regering aangeven of er nog meer investeringen in vastgoed voor asielopvang in de planning zitten waarover nog een beslissing moet worden genomen? Zo ja, op welke locaties?
- Kan de regering ook aangeven hoe deze investeringen en ontwikkelingen zich verhouden tot de zoektocht van het COA naar duizenden nieuwe opvangplekken⁴? In hoeverre komt dit nog bovenop de geschetste ontwikkelingen? Kan de regering daarbij ook aangeven wat de financiële consequenties zijn van het langer openhouden van AZC-locaties, zoals bijvoorbeeld het AZC Den Helder dat een jaar langer open blijft?
- Kan de regering aangeven welke investeringen er worden gedaan en/of in de planning zitten voor huurlocaties voor asielopvang, welke locaties dit betreft, voor welke bedragen, voor welke termijnen en voor welke opvangcapaciteit?

Ten aanzien van de financiële dekking merkt de regering op dat deze investeringen worden gefinancierd door middel van leningen bij het Ministerie van Financiën of door gebruik te maken van de vrije

³ Zie beantwoording vervolgvragen CU-SGP cijfers vergunningverlening toezicht en handhaving Natuurbescherming 21 november 2019: <http://brainps.brabant.nl/-/media/c5d50e251f924530a5a28fba23a8d3dd.pdf?la=nl&hash=D63CCB7F538F2791B0CAB20EE26011C81FBBC1C7>

⁴ Irene de Zwaan, «COA per direct op zoek naar nieuwe opvangplekken voor asielzoekers», *De Volkskrant*, 24 oktober 2019. <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/coa-per-direct-op-zoek-naar-nieuwe-opvangplekken-voor-asielzoekers~bc769486/>

kasstromen bij het COA. De PVV-fractieleden vragen aan de regering om per investering een volledig overzicht te geven van de wijze van financiering. Ten aanzien van de leningen wordt daarenboven gevraagd om vermelding van de voorwaarden, waaronder rentepercentages, looptijd en waarborgen, waaronder de betreffende lening is verstrekt.

Eén van de investeringen is het nieuwe AZC in Maastricht (ruim 33 miljoen euro). Volgens de lokale media⁵ wordt dit het grootste Limburgse AZC en «een van de beste asielcentra van Nederland» met onder andere uitzicht en vloerverwarming. Kan de regering uitleggen of dit bedoeld wordt met een «sobere en doelmatige opvang»? Kan de regering tevens uitleggen hoe zo'n luxe-AZC voor de Nederlandse belastingbetaler te verantwoorden is, die zelf forse investeringen moet doen voor onder andere vloerverwarming om aan de klimaatdoelstellingen van dit kabinet te kunnen voldoen?

Verder wordt de nieuwbouw van het AZC in Almere genoemd. Onlangs bleek uit raadsragen van de PVV Almere⁶ dat dit plan niet past in het vigerende bestemmingsplan, waardoor vestiging van deze locatie zonder een bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is. Kan de regering aangeven in hoeverre deze ontwikkeling gevolgen heeft voor het in het overzicht genoemde budget? Kan de regering aangeven of er, gelet op het niet-passende bestemmingsplan, de bereidheid bestaat om alsnog van deze locatie af te zien?

Uit de beantwoording van vraag 4 blijkt dat de budgetten voor rechtsbijstand asiel, tolken IND en voorlichting Vluchtelingenwerk Nederland tot en met in ieder geval 2025 structureel op het hetzelfde peil blijven. Kan de regering aangeven of uit deze raming kan worden opgemaakt dat de regering géén ambitie heeft om de instroom van asielzoekers verder te beperken? Kan de regering aangeven of dit dan ook betekent dat het kabinet niet verwacht dat de Europese en internationale migratieafspraken en maatregelen (zoals de investeringen in Frontex en de Global Compacts) de instroom verder zullen beperken? Kan de regering aangeven wat dan nog de toegevoegde waarde is van deze internationale afspraken en maatregelen en of het dan niet veel effectiever is om onze eigen grenzen te bewaken om de asielinstroom te beperken?

In de beantwoording van vraag 5 stelt de regering dat de subsidie aan Vluchtelingen Werk Nederland onder andere wordt verstrekt voor activiteiten gericht op het opleiden, trainen en verstrekken van advies ter ondersteuning aan de begeleiding van asielzoekers. Tegelijkertijd stelt de regering dat door IND, COA, DT&V, Nidos en de Raad voor Rechtsbijstand teksten worden aangeleverd en wordt meegewerkt aan voorlichtingsmateriaal. Kan de regering aangeven waarom Vluchtelingen Werk Nederland subsidie krijgt voor «advieswerk» als teksten en voorlichtingsmateriaal al door overheidsinstanties worden aangeleverd? Kan de regering aangeven in hoeverre de afweging is gemaakt om deze activiteiten door overheidsdiensten zelf te laten doen in plaats van Vluchtelingen Werk Nederland hiervoor te subsidiëren?

Voorts stelt de beantwoording: «*Vluchtelingenwerk dient ieder jaar een subsidieverzoek in bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor de*

⁵ Hans Moleman, «Maastricht krijgt een van de beste asielcentra van Nederland», *Thisis in Maastricht*, 9 november 2019. <https://www.thisismaastricht.nl/maastricht-krijgt-een-van-de-beste-asielcentra-van-nederland/>

⁶ PVV Almere, «College geeft onjuiste informatie over uitbreiding azc», 22 oktober 2019. <https://www.pvvvalmere.nl/11-informatie/654-college-geeft-onjuiste-informatie-over-uitbreiding-azc>

uitvoering van de activiteiten in het kader van de asielprocedure.» Kan de regering afschriften verstrekken van alle subsidieverzoeken van VWN van de afgelopen tien jaar, evenals afschriften van de subsidiebeschikkingen en eventuele afwijzingen, zo vragen de leden van de PVV-fractie.

In de beantwoording van vraag 1 wordt in het overzicht van vastgoedposities van het COA ook de locatie Echt genoemd. Op 8 november 2019 verscheen in de media het bericht dat de burgemeester van Echt overweegt het AZC te sluiten als het COA niet met oplossingen komt voor de enorme overlast van een grote groep stelende en intimiderende asielzoekers. «*Contractverlenging voor het COA gaat op deze manier niet gebeuren*», aldus burgemeester Hessels.⁷ Een soortgelijk geluid is te horen in de gemeente Oisterwijk, waar de Raad overweegt geen instemming te verlenen voor verlenging van de voortzetting van AZC Oisterwijk vanwege ernstige overlast.⁸ Kan de regering aangeven wat de consequenties zijn, inclusief de financiële consequenties voor de eigendomslocatie, indien de gemeenten Echt-Susteren en Oisterwijk het contract met het COA inderdaad niet verlengen? Kan de regering tevens aangeven welke inspanningen er inmiddels zijn geleverd om deze groep stelende en intimiderende asielzoekers zo snel mogelijk Nederland te laten verlaten?

Over de in het overzicht bij de beantwoording van vraag 2 genoemde nieuwbouw van het AZC Almelo stelde de Tubantia op 11 november jl.⁹ dat volgens het Ministerie van Justitie en Veiligheid sprake zou zijn van een capaciteit van 432 personen, terwijl met de gemeente Almelo maximaal 394 zouden zijn afgesproken. In de krant stelt het COA dat de capaciteit op 394 blijft, maar dat er extra ruimte wordt gereserveerd voor gezinnen met kinderen en bewoners met «schrijnende problemen». Kan de regering duidelijkheid verschaffen over de maximale capaciteit? Waar is het aantal van 432 personen op gebaseerd? Kan de regering uitsluiten dat er gelet op de afspraak met de gemeente Almelo meer dan 394 personen zullen verblijven in het AZC?

De Stentor van 8 november jl.¹⁰ stelde dat de ontwikkeling van het AZC in Apeldoorn door juridische procedures een andere wending heeft gekregen waardoor nu verbouwing plaatsvindt in plaats van nieuwbouw. Kan de regering aangeven wat hiervan de gevolgen zijn voor het financiële plaatje voor investeringen in de beantwoording van vraag 2? Tevens stelt het artikel dat ook een uitbreiding naar 800 personen voorzien is, waarvoor alsnog nieuwbouw nodig zou zijn. Kan de regering aangeven in hoeverre dit in de planning zit en of er in dat geval nieuw investeringsbudget nodig is of dat het binnen de huidige investering is ingecalculleerd? Kan de regering tevens aangeven hoe dit streven zich verhoudt tot de recente uitspraak van de Raad van State, die de capaciteit maximeert op 600?¹¹

⁷ Nico Fassotte en Vincent Triest, «Echt wil af van stelende azc'ers», *De Telegraaf*, 8 november 2019. <https://www.telegraaf.nl/nieuws/2108418466/echt-wil-af-van-stelende-azc-ers>

⁸ Oisterwijk Nieuws, «Ook CDA is tegen huidig voorstel verlenging AZC Oisterwijk», 23 oktober 2019. <https://www.oisterwijknieuws.nl/2019/10/ook-cda-is-tegen-huidig-voorstel-verlenging-azc-oisterwijk/>

⁹ Jeroen de Kleine, «Nieuwbouw azc Almelo kost bijna 17 miljoen euro», *Tubantia*, 11 november 2019. <https://www.tubantia.nl/almelo/nieuwbouw-azc-almelo-kost-bijna-17-miljoen-euro~abfe9ac6/>

¹⁰ Gep Leeftang, «Vertraging maakt nieuwbouw voor azc in Apeldoorn overbodig», *De Stentor*, 8 november 2019. <https://www.destentor.nl/apeldoorn/vertraging-maakt-nieuwbouw-voor-azc-in-apeldoorn-overbodig~a54c1be2/>

¹¹ Gep Leeftang, «Apeldoorn dubt over maximum van zeshonderd asielzoekers in azc», *De Stentor*, 20 november 2019. <https://www.destentor.nl/apeldoorn/apeldoorn-dubt-over-maximum-van-zeshonderd-asielzoekers-in-azc~a1a2f501/>

Ook noemt het overzicht van investeringen waarover al een beslissing is genomen 22 miljoen euro voor de herontwikkeling van het AZC Katwijk. Het gemeentebestuur van Katwijk sprak op 30 oktober (dus na de beantwoording d.d. 29 oktober) echter slechts over een «eventuele renovatie» van het AZC waarover nog met het COA moet worden gesproken.¹² Kan de regering aangeven hoe het gegeven dat er al een beslissing is genomen over de investering zich verhoudt tot de reactie van het Katwijkse gemeentebestuur? Wordt de gemeente niet tijdig geïnformeerd over dergelijke beslissingen van het COA?

Het COA schrijft op haar website op zoek te zijn naar vastgoed voor asielopvang, daarbij worden bepaalde eisen gesteld.¹³

«Eisen vastgoed voor asielopvang»

- leegstaand vastgoed vanaf 4.500 m² bruto vloeroppervlak
- leegstaand vastgoed van 1.500 tot 4.500 m² bruto vloeroppervlak, waarbij de eigenaar de locatie exploiteert en geschikt kan maken voor opvang als aanvullende opvanglocatie
- terreinen groter dan 4 hectare voor de bouw van een azc
- woongebouwen van 350 tot 700 m² bruto vloeroppervlak in bepaalde gemeenten waar al een azc is gevestigd voor kleine woonvoorzieningen voor amv

Gebouwen en terreinen

De gebouwen moeten we met een redelijke investering geschikt kunnen maken voor bewoning. Gebouwen die bijvoorbeeld al beschikken over verwarming en voldoen aan de brandveiligheidseisen hebben daarom onze voorkeur. De aanwezigheid van asbest is doorgaans een probleem. Wat het terrein betreft gaat onze voorkeur uit naar bouwrijpe grond: makkelijk aan te sluiten op water, elektriciteit en riolering.»

Kan de regering aangeven in hoeverre voor het hier gevraagde vastgoed al financiële ruimte is gecreëerd? Kan de regering tevens aangeven in hoeverre hier bedoeld wordt op het in eigendom nemen door het COA of huren van vastgoed?

In de eisen voor AZC-vastgoed wordt nergens gesproken over geschikte inpassing voor de leefomgeving, terwijl onlangs een wetenschappelijk onderzoek¹⁴ van de Rijksuniversiteit Groningen¹⁵ verscheen waarin naar voren komt dat bij de verkoopprijs van huizen er een flinke prijsdaling optreedt (tot negen procent) als in dunbevolkte gebieden grote AZC's worden geopend.¹⁶ Desondanks investeert het COA nog volop in nieuwbouw of verbouwing van AZC's in dunbevolkte gebieden (bijvoorbeeld Burgum) en zoals voornoemde vastgoedeisen laten zien ook met een grote omvang. Kan de regering aangeven waarom het COA op deze

¹² Alles over Katwijk, «gemeente in gesprek over eventuele renovatie van AZC», 30 oktober 2019. <https://www.allesoverkatwijk.nl/nieuws/algemeen/53391/gemeente-in-gesprek-over-eventuele-renovatie-van-azc>

¹³ Centraal Orgaan opvang asielzoekers, «Vastgoed voor asielopvang», <https://www.coa.nl/nl/opvanglocaties/vastgoed-voor-asielopvang>.

¹⁴ Michiel Daams et al, «The effect of asylum seeker reception centers on nearby house prices: Evidence from The Netherlands» *Journal of Housing Economics* Volume 46, December 2019. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1051137718302651>

¹⁵ Rijksuniversiteit Groningen, «Grote AZVx doen prijzen nabije woningen zakken, maar alleen buiten steden», 5 november 2019. <https://www.rug.nl/news/2019/11/grote-azcs-doen-prijzen-nabije-woningen-zakken-maar-alleen-buiten-steden>

¹⁶ RTV Noord, «Onderzoek: prijsdaling bij woningen door azc's in dunbevolkte gebieden», 7 november 2019. <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/215396/Onderzoek-prijsdaling-bij-woningen-door-azc-s-in-dunbevolkte-gebieden>

manier blijft inzetten voor verwerving van vastgoed, zonder rekening te houden met de leefomgeving? Heeft de regering kennisgenomen van het onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen? Kan de regering aangeven in hoeverre bij vestiging van AZC's rekening wordt gehouden met de daling van huizenprijzen van omwonenden? Kan de regering aangeven of en in hoeverre dit voor huiseigenaren gecompenseerd wordt?

De op- en afschaling van asielopvanglocaties wordt volgens het COA ook besproken bij de landelijke en provinciale regietafels: *«Aan de Landelijke Regietafel Migratie & Integratie (LRT) werken het Rijk, de provincies en gemeenten aan gezamenlijke opgaven op het terrein van asiel, huisvesting vergunninghouders en integratie en participatie. De partijen informeren elkaar onder meer over de asielinstroom en -uitstroom, de bezetting bij het COA en het op- en afschalen van opvanglocaties, en de status van de gemeentelijke taakstelling voor huisvesting van vergunninghouders.»*¹⁷

Is de regering bereid om, gelet op de democratische parlementaire controle, bedoeld in artikel 68 van de Grondwet, op onder andere afspraken over asielopvanglocaties, de verslagen van de regietafels te verstrekken?

De leden van de commissies zien de reactie van de regering – bij voorkeur binnen vier weken – met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
De Boer

De voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad,
Faber-Van de Klashorst

De griffier van de commissies,
Van Dooren

¹⁷ COA, Landelijke en provinciale regietafels, <https://www.coa.nl/nl/voor-gemeenten/landelijke-en-provinciale-regietafels>.